

ГРИГОРІЙ КВІТКА-ОСНОВ'ЯНЕНКО

МАРУСЯ

ВИСТАВКА ОДНІЄЇ КНИГИ

ДО 190-РІЧЧЯ З ЧАСУ НАПИСАННЯ ПОВІСТІ

АВТОР

«...Вас не бачив, а вашу душу, ваше серце так бачу, як, може, ніхто на всім світі. Ваша «Маруся» так мені вас розказала, що я вас навиліт знаю»

Тарас Шевченко

Григорій Федорович Квітка-Основ'яненко (1778–1843 рр.) – український прозаїк, драматург, літературний критик і культурно-громадський діяч.

Засновник художньої прози та жанру соціально-побутової комедії в класичній українській літературі.

Твори письменника утверджували високі морально-етичні якості людини з народу, відіграли помітну роль у розвитку української мови. Як письменник, видавець, літературний критик і публіцист захищав художні можливості української літературної мови.

Брав участь у виданні першого в Україні журналу «Українській Вістникъ» (1816–1817 рр.), сприяв виданню альманаху «Молодикъ» (1843–1844 рр.).

Народився письменник 29 листопада 1778 року у родині колезького радника Федора Івановича та Марії Василівни (при народженні Шидловської) Квіток. Григорій

став другою дитиною у родині, у 1774 р. народився його старший брат Андрій. Двоюродною сестрою Григорія була поетеса Любов Кричевська.

Історія родини Квіток тісно переплітається з історією Харкова.

На той час вотчиною його роду вже не одне десятиліття був історичний район Основа, який на той час знаходився за межею міста. Теплі почуття до рідної домівки вплинули у подальшому на вибір творчого псевдоніму письменника.

Здобув домашню освіту, згодом навчався в Курязькій монастирській школі.

У родині панувала глибока шана до рідної мови, історії, фольклору, мистецтва.

Звичаї в родині відзначалися простотою, тут багато читали, постійними були вистави самодіяльного театру, натхненником яких був Григорій. Він сам виконував і головні ролі. Усе це формувало мистецькі смаки юного Квітки, його суспільні погляди, прищеплювало любов до народної поезії.

В гостях у родини Квіток часто бував Сковорода, а відомо, що він відвідував лише однодумців. Григорій Квітка вивчає напам'ять вірші Сковороди, байки Гулака-Артемовського, цілі уривки з «Енеїди», читає Ломоносова і Мольєра, Жуковського. А ще Григорій любив слухати народні оповіді про славне козацьке минуле.

15-річним юнаком був зарахований вахмістром до лейбгвардії кінного полку, у 1796–1797 рр. – ротмістром Сіверського карабінерного та Харківського кірасирського полків.

Після відставки близько 10-ти місяців, з червня 1804 до квітня 1805 рр., відбував послух у Курязькому монастирі.

У 1806 р. служив у народному ополченні, був повітовим проводирем дворянства (1817–1828 рр.), згодом – головою Харківської палати кримінального суду.

Григорій Федорович став активним діячем громадського й культурного життя Харкова.

У 1805 року відкрився Харківський університет, який суттєво вплинув на розвиток харківського суспільства. «Університетський дух» наповнив Харків та харків'ян. Григорія Федоровича Квітку-Основ'яненка обирали членом Товариства наук при Харківському університеті.

Тоді ж спостерігався розвиток місцевої драматургії. Становлення Квітки-Основ'яненка як театрального та літературного діяча слід розглядати з 1812 року. Цього року в Харкові з'явився постійний (на противагу мандрівному) театр і Г.Ф. Квітка став приймати у його діяльності досить активну участь, виступаючи почергово у ролі актора та драматурга.

Був серед активних засновників Благодійного товариства (1812 р.), Інституту шляхетних дівчат (1812 р.).

Григорій Квітка-Основ'яненко був і серед засновників Харківської губернської публічної бібліотеки (ХПБ) (1832-1838 рр.). Як суддя совісного суду, він увійшов до складу Комітету піклувальників ХПБ а пізніше, як директор, завідував фінансами, зберігав документацію, вирішував питання передплати та купівлі періодичних видань та книг, що надсилалися до ХПБ.

Помер Квітка-Основ'яненко 20 серпня 1843 року в Харкові після тяжкої хвороби. Був похований на Холодногірському цвинтарі. У 1930-х роках цвинтар зруйнували, надгробок перенесли до Покровського собору, а згодом – на Другий міський цвинтар.

Арх. Герш: (1876 - 1878 гг). Вид дома из парка

Садиба родини Квіток

Вшанування пам'яті

- ▣ До 1917 року в Харкові існувало 28-е Приходське училище на ім'я Квіткі-Основ'яненка.
- ▣ Ім'ям письменника у 1978 р. названо вулицю поблизу старого Харківського університету.
- ▣ В 1994 р. у Харкові на вулиці Квіткі-Основ'яненка встановлено пам'ятник Григорію Федоровичу Квітці-Основ'яненку. Приурочили відкриття пам'ятника до 215-ї річниці від дня народження письменника.
- ▣ В Харкові є парк імені Квіткі-Основ'яненка, розташований в історичному районі Стара Основа. До цього парку раніше примикала садиба родини Квіток. Це був їх родовий маєток. Будівля втрачена, парк у значній частині вирубаний під приватну забудову.
- ▣ У 2008 роки в серії «Видатні особистості України» Національним банком України була випущена монета номіналом у 2 гривні, присвячена Г. Квітці-Основ'яненку.
- ▣ 29 листопада 2018 року на державному рівні в Україні відзначалась пам'ятна дата – 240 років з дня народження Григорія Квіткі-Основ'яненка (1778–1843 рр.)
- ▣ Письменнику присвячено документальні фільми: «Григорій Квітка-Основ'яненко» (1979) та «Квітка-Основ'яненко» (1988).
- ▣ Дитячі роки Григорія описані в книзі «Андрусак Іван про Дмитра Туптала (святого Димитрія Ростовського), Григорія Квітку-Основ'яненка, Тараса Шевченка, Ніла Хасевича, Олексу Довбуша».
- ▣ У Т. Шевченка є вірш «До Основ'яненка», присвячений письменнику.

Творчий спадок

«Внесок Г. Ф. Квітки-Основ'яненка в літературний процес вагомий і різнобічний. Видатний прозаїк і драматург широко відкрив двері у велику літературу. Ним були закладені основи нової української прози, введені жанри повісті, оповідання, соціально-побутові комедії.

Письменник розробив і утвердив в українській літературі принципи просвітительського реалізму, який у 30-х роках ХІХ ст. став на Україні провідним творчим методом і літературним напрямом»

Олесь Гончар

Прозові твори Квітки-Основ'яненка поділяються на дві основні групи: бурлескно-реалістичні та сентиментально-реалістичні оповідання, повісті та драматичні твори.

Найвідомішими творами Г. Ф. Квітки-Основ'яненка є: «Маруся», «Конотопська відьма», «Сердешна Оксана», «Виховання дівчат», «Пан Халявський», «Пані Копаюхіна», «Француз-мажордом», «Козир-дівка» та «Шельменко-денщик».

Творчість письменника вийшла за береги місцевого значення. Його твори перекладені польською, болгарською, французькою мовами, а п'єси «Шельменко-денщик» та «Сватання на Гончарівці» є візитівками українського театру.

Третього березня 1864 р. у Львові відбулося відкриття товариства «Руська Бесіда» виставою «Маруся» (за однойменною повістю письменника).

Твори письменника малюють яскраві картини життя та побуту як простого народу так і слобідської інтелігенції. З цих творів зрозуміло, яке значення мало читання книг та газет, світське спілкування для слобідських поміщиків, значення французької мови для дворянської молоді. Письменник показує плюси та мінуси ціннісних орієнтирів свого часу.

Екранізації творів

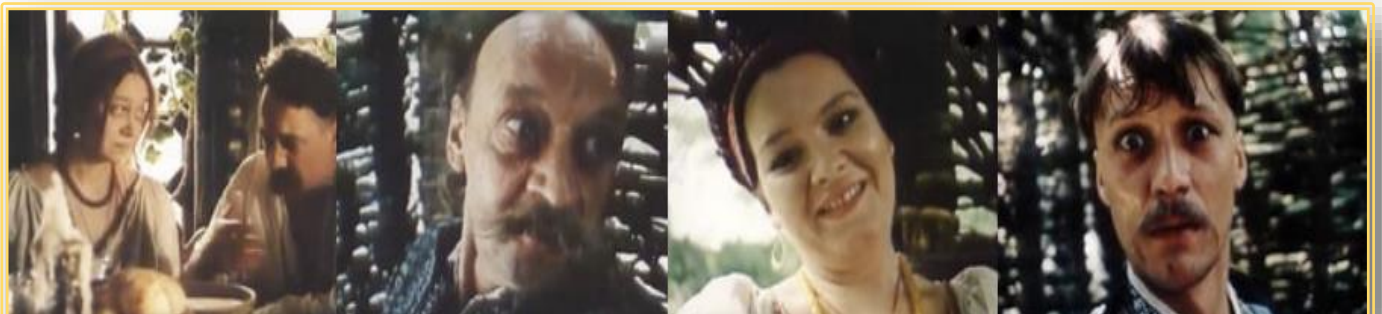

Одна з перших екранізацій видатного українського драматурга з'явилася в Україні у 1958 році. На кіностудії ім. О. Довженка режисером І. Земгало було знято кінострічку «Сватання на Гончарівці».

Художній твір мав легке водевільне забарвлення і складався з веселих сцен та простих інтриг. Сюжет розвивався у декораціях українського села з його невід'ємними атрибутами: тинами, призьбами, садочками, гарбузами тощо. Великої принади фільму надавали словесні баталії персонажів, а також промовисті репліки персонажів, які якнайкраще презентували їхні характери.

Комедія «Шельменко-денщик» була екранізована в: 1910, 1911, 1912, 1957, 1971 роках. Дві з них 1911, 1912 рр. – створені на приватній харківській кіностудії Кіноконтори Д. Харитонова.

Сповнена соковитого українського гумору стала екранізація фільму «Відьма» режисера Галини Шигаєвої (кіностудія ім. О. Довженка), знятого 1989 року за твором «Конотопська відьма». Фільм насичений великою кінематографічною фантазією, що віддалено нагадує суміш гоголівських «Вія» та «Вечорів на хуторі біля Диканьки».

ПОВІСТЬ «МАРУСЯ»

Повість «Маруся» написана в 1832 р.
Побачила світ у 1834 р.

Це перший прозовий твір у новій літературі, написаний українською мовою.

Українська вважалася в часи Г. Квітка-Основ'яненка грубою й обмеженою, не здатною до вираження глибоких думок, як це могли робити інші розвинені мови.

Щоб переконати читачів у тому, що українською мовою можна передати найтонші почуття й переживання героїв, письменник береться за написання повісті «Маруся». «Я написав «Марусю» і довів, що від малоросійської мови можна розчулитися», – писав він в одному з листів.

У повісті «Маруся» Г. Квітка-Основ'яненко розвинув погляди Г. Сковороди про відповідність життя людини Божому задуму.

Повість справила велике враження як на читачів з народу так і на передову інтелігенцію. Вона неодноразово перевидавалась в Україні та інших країнах.

Сюжет і композиція

У повісті розповідається про родину Наума Дрота та долю його доньки Марусі. Розповідь у творі ведеться від імені оповідача з народу. З його уст читач отримує також оцінку подій і характерів героїв.

Автор знайомить читачів з Наумом Дротом – богобоязливим і працьовитим селянином. Такою ж доброю та хазяйновитою була його дружина Настя. Те, що Господь не давав їм дітей, подружжя сприймало як волю Божу.

Коли ж народилася донька Маруся, батьківській радості не було меж. Дівчина росла скромною, шанобливою, красивою і працьовитою на радість батькам.

На весіллі в подружки Маруся познайомилася із сиротою Василем, який у місті працював свитником.

Маруся з Василем вирушають до міста, де хлопець освідчується дівчині в коханні. Відчуваючи взаємне почуття, Василь наважується свататися до Марусі. Але на перешкоді щастю закоханих стоять великі випробування: Василя можуть забрати в солдати, тому батько не хоче, щоб Маруся залишалася самотньою солдаткою.

Тоді Василь наймається до багатого купця, щоб заробити грошей і найняти замість себе іншого чоловіка. Він заїжджає до коханої й повідомляє Марусиним батькам, що господар, задоволений його працьовитістю, погодився дати гроші, щоб відкупитися від солдатчини. Почувши це,

Марусин батько дає дозвіл на шлюб.

Розлучаючись ненадовго з Марусею, Василь сподівається на швидке побачення та одруження з нею. Але Марусине серце віщує біду. Вона попереджує коханого, що вони ніколи більше не побачаться.

Кульмінацією повісті є епізод, коли Маруся застудилася й наступного дня померла. Василь, повернувшись у село, потрапляє на похорони своєї нареченої. З горя він їде до Києва та приймає чернечий постриг. Через три роки Наум Дрот із дружиною дізналися, що Василь захворів і помер.

На прикладі історії про Наума Дрота автор закликає читачів прийняти життя таким, яке воно є, бо коли Господь «...вже й пошле за гріхи яку біду, то він же і помилує! Тільки покоряйся йому!». Фінал повісті є втіленням цієї авторської ідеї: хай як боляче Наумові втратити доньку, він мусив прийняти волю Божу й жити далі.

Змалювання історії кохання Марусі й Василя, а також життя і побуту українського села в першій половині XIX ст. є темою повісті.

Описуючи кохання та смерть головної героїні, автор водночас виходить на широке узагальнення народного життя.

Г. Квітка-Основ'яненко в образах Марусі, Василя, Наума зображує «маленьку» людину, здатну кохати, радіти й страждати. Зі сторінок повісті перед читачем поставали не просто селяни, головне призначення яких – працювати, а люди щирої душі, з глибокими душевними переживаннями.

Тому ідея повісті – оспівування глибоких почуттів людини з народу, багатства її душі.

Головні герої

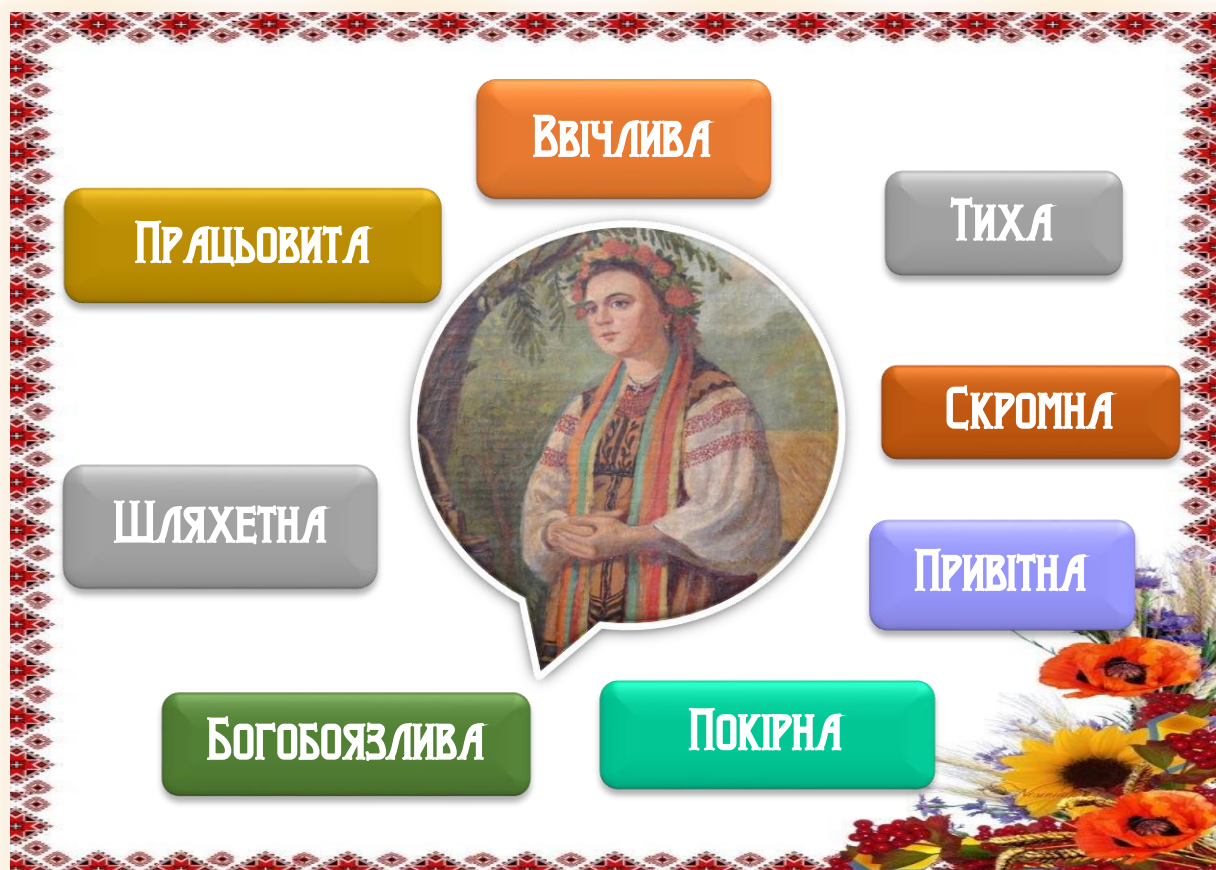
«Висока, прямесенька, як стрілочка, чорнявенька, очиці, як тернові ягідки, бровоньки, як на шнурочку, личком червона, як панська роза, що у саду цвіте, носочок так собі пряменький з горбочком, а губоньки, як цвіточки розцвітають, і меж ними зубоньки, неначе жорнівки, як одна, на ниточці нанизані»

Маруся. Оповідач створив прекрасний, чарівний образ української дівчини. Зображуючи дівчину, він спирається на народнопісенні образи, добирає пестливі слова, яскраві епітети, усталені порівняння.

Зовнішні риси Марусі гармоніюють з її моральними якостями. Вона розумна, розсудлива, скромна, працююча, допомагає в усьому батькам, є втіхою їм на старості. «Маруся» Г. Квітки-Основ'яненка є втіленням усіх чеснот, концентрацією найкращих рис характеру українського народу.

Її монологи розкривають неповторний внутрішній світ молоді дівчини — глибокий, багатий, красивий. Дівчина вирізняється спокійною вдачею з раннього дитинства.

Образ Марусі є значною мірою схематичним і не розвивається протягом усього твору. Але така манера творення персонажів була властива прозовій літературі початку XIX ст. Минуло ще чимало часу, поки письменники побачили можливість і необхідність створювати художні образи в розвитку й психологічно мотивувати їхні вчинки.

«Старшим боярином був з города парубок, свитник Василь. Хлопець гарний, русявий, чисто підголений; чуб чепурний, уси козацькі, очі веселенькі, як зірочки; на виду рум'яний, моторний, звичайний; жупан на ньому синій і китаєва юпка, поясом з аглицької каламайки підперезаний, у тяжинових штанях, чоботи добрі, шкапові, з підковами»

Василь. Таким же сталим у повісті є й образ Василя. Про його попереднє життя автор нічого не розповідає, відомо лише, що хлопець – сирота.

Василь працюватий і скромний. На весіллі він привернув до себе увагу селян тим, що заплатив цілий гривеник, коли на шапки бояринам пришивали квітки. Такий вчинок натякав, що парубок не жадібний і добре заробляє, а отже, працюватий і живе в достатку.

У своїх почуттях до Марусі Василь щирий із перших хвилин знайомства. Усіма вчинками він прагне її переконати в серйозності намірів. Викликає співчуття до нього епізод, коли Наум відмовився видавати за хлопця Марусю. Цей сентиментальний прийом розчулював читачів, змушував їх співпереживати за долю героя.

Його монологи насичені цитатами зі Святого письма, патетичними репліками, що притаманні для дійових осіб мелодрам. По-сентиментальному екзальтована його поведінка: благаючи Наума віддати за нього Марусю, він кидається навколішки, цілує його ноги, гірко плаче і вмовляє.

Г. Квітка-Основ'яненко зображує Василя героєм, здатним боротися за своє особисте щастя. Він не складає рук перед ударами долі, вирушає на заробітки, щоб переконати Наума в можливості свого одруження з Марусею.

Сентиментальна, винятково чутлива вдача Василя виявляється на похоронах: кидаючи грудку землі на домовину Марусі, він тремтить і непритомніє.

Залишивши кладовище, вбитий горем юнак декілька днів блукав лісом, потрапив до монастиря, в якому прийняв чернецтво під іменем Венедикта. Проте кохання до Марусі таке сильне, що і в монастирі він від туги за коханою помирає.

Образи Марусі та Василя відчутно ідеалізовані; автор вдається до психологізму в

розкритті характерів — це яскраві ознаки сентименталізму. Найяскравіше втілені риси сентименталізму в образі Василя: психологічний стан закоханого хлопця, віщування серця під час розставання пари на кладовищі, важке переживання смерті коханої, добровільний відхід від мирського життя, смерть від туги тощо.

«Аж ось за отцевські і материнські молитви дав їм Бог і дочечку. Та раді ж були обоє, і Наум, і Настя; такі з рук її не спускали. Коли ж, було, куди дитина побіжить, чи до сусідів, чи на вулицю, то вже котрий-небудь, або батько, або мати, так слідком за нею і ходять»

Батьки Марусі. Вони є носіями ідеальних якостей українського народу. Марусині батьки працюючі, їх шанують у селі.

Наум Дрот виступає ідеалом людини-селянина. У ньому зібрано й опоетизовано кращі риси українського хлібороба. Його провідні риси: доброта, порядність, чесність, працюючість, тверезий розум, релігійність, упевненість собі, додержання звичаїв і традицій народу, статечність. Він хазяйновитий селянин, який своєю чесною працею досяг багатства та поваги односельчан. Наум домігся родинного благополуччя і щастя, гармонії у душі.

Образ матері Марусі – Насті втілює глибоко народну духовність, терпеливість і покірність перед лихими обставинами, особливо в епізодах смерті улюбленої і єдиної дочки. Відраду від горя мати знаходить у молитвах і праці. Настя втілює образ старосвітської жінки-матері, як підкоряється чоловіку, є люблячою дружиною.

Отже, зобразивши шляхетних героїв із народу, поставивши їх у ситуації, що змушують персонажів страждати, автор досягнув своєї мети – довів, що народна мова здатна передати найтонші душевні почуття й переживання.

Художні особливості повісті «Маруся»

Це сентиментально-реалістична соціально-побутова повість.

Структурно – вона не поділяється на глави. Композиційною особливістю твору є обрамлення сюжету повісті: початок і кінець тексту стає художньою рамкою, в якій оповідач висловлює повчальні сентенції, міркування, що допомагають збагнути ідею твору.

Умовно в ній можна визначити три частини: позасюжетний вступ (роздуми автора про сенс життя людини), сюжет, моралізаторські висновки (епілог з повчальними настановами).

Сюжет розгортається класично лінійно і в хронологічній послідовності. У ньому наявні всі сюжетні вузли:

Експозиція. Знайомство з Наумом Дротом та його дружиною. Розповідь про народження й дорослішання Марусі, докладна характеристика особистості героїні.

Зав'язка. Знайомство Василя з Марусею на сільському весіллі, зародження їхніх почуттів.

Розвиток дії. Випробування закоханих, подолання різних перешкод.

Кульмінація. Смерть Марусі. Василь боляче переживає втрату, думає про самогубство. Доля приводить його до монастиря, він стає ченцем.

Розв'язка. Смерть Василя.

Джерела повісті – це дійсність українського села і народна творчість: українські балади, ліричні, весільні пісні, фольклорні мотиви (кохання, розлука, смерть закоханих). Від народної поезії – образність твору, від казки і переказу – її розповідний стиль.

Мова твору – під впливом сентименталізму розчулений тон розповіді про зустрічі закоханих, розлуку, смерть Марусі, горе її нареченого та батька; застосування зменшено-пестливих форм слів («Зосталася Маруся сама, схилила головоньку на білу ручку, а слізоньки з очей так і капотять», «Отак-то вони в останні часи розмовляли і обоє плакали безперестанно!», «Ось і рідесенький туманець пав на річечку»).

Докладне змалювання сцен побуту, звичаїв, обрядів (описи танців, сватання, весілля, похорон з голосіннями).

Майстерний опис красвидів – з поєднанням поетичних, музичних, образотворчих засобів.

Повість «Маруся» вражає етнографічно-точним описом народних звичаїв, побуту селян. Це насамперед стосується весілля, на якому познайомилися Маруся й Василь. І дружки, і бояри, і старости, котрі діють на сторінках повісті, – це образи, які автор взяв із реального життя

А мова їх пересипана народнопоетичними висловами: приказками, прислів'ями, порівняннями: «Василечку, голубчику, соколику мій! Не випитуй же в мене, чи люблю я тебе; я сього тобі зроду не скажу, щоб ти не посміявся надо мною...». Так говорила Маруся до Василя, а той відповідав: «Марусенько, моя лебідочко, зірочко моя, рибочко, перепілочко!» Ці щирі слова закоханих зворушують читача, від них теплішає на душі

У повісті «Маруся» відчувається вплив *житійної літератури*. Типові елементи житійних творів, виявляються в сюжетних моментах, у характеристиці персонажів. Від житій святих і притч автор запозичує розмірковування про тлінність та скороминущість усього земного: «чи ми ж на сім світі вічні»; «чого ж би нам, невічним, та пристращатись до уременного»; «небесний наш Отець бережить нас від усякої біди і береть нас прямисінько до себе, де є таке добро, таке добро... що ні розказати, ні здумати не можна!»

Г. Квітка-Основ'яненко першим в українській літературі утвердив оповідну манеру письма, за що Т. Шевченко назвав його «батьком». Пізніше це ім'я поширилося й закріпилося, і сьогодні Г. Квітку-Основ'яненка називають «батьком» української прози.

Окремі факти з життя та творчості письменника

Озерянська ікона Богородиці

Григорій Квітка-Основ'яненко не здобув широкої освіти в навчальних закладах, навчався лише вдома та в школі при монастирі. Мав музичний хист: грав на флейті та фортепіано. Писав духовну музику

Григорій був прихильником ідеї вдосконалення суспільства шляхом реформ та впливу на нього засобами літературного й театрального мистецтва

Його твори одними з перших репрезентували українську літературу не тільки в колишній Російській імперії, а й в Європі

Григорій Федорович Квітка-Основ'яненко є найвідомішим представником родини Квіток

Предки письменника взяли участь у заснуванні та зведенні Харкова

На честь Григорія Квітки-Основ'яненка назвали мовно-літературний факультет Харківського національного педагогічного університету імені Григорія Сковороди

Ще з дитинства Григорій Квітка мріяв носити рясу. Бажання стати ченцем народилося у нього не випадково.

«В дитинстві няня необережно пошкодила на оці ячмінь – і Григорій втратив зір. Родина їздила до чудотворної ікони, молились. Юний Квітка побачив світло, що йшло від ікони Озерянської Божої Матері й прозрів. Тому його твори глибоко релігійні», – така думка експерта з української філології Марії Літепло

Григорій Квітка соромився свого панського походження. Подейкують, що одного разу він їхав на возі із волами та застряг у болоті. Сусідські діти вмить позбігались і почали дражнитись із Григорія, впізнавши у ньому панича. Існує теорія, що саме тому він вирішив додати до свого прізвища «Основ'яненко», аби позбутись панського прізвища Квітка

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

КНИЖКОВІ ВИДАННЯ

1. У1
К32
Квітка-Основ'яненко Г. Маруся. Салдацький патрет : повісті / Г. Квітка-Основ'яненко ; післямова Н. Бернадської. – К. : Знання, 2009. – 136 с. – (Класна література)
Примірки: всього:1 - ЧЗ ЗАГАЛЬНА(1)
2. У1
К32
Квітка-Основ'яненко Г. Українські повісті / Г. Квітка-Основ'яненко ; упоряд. текстів, передмова, примітки, пояснення слів та виразів Л. В. Ушкалова. – Харків : Веста: Вид-во "Ранок", 2003. – 352 с. – (Програма з літератури)
Примірки: всього: 2 - ЧЗ ЗАГАЛЬНА(2)
3. У1
К32
Квітка-Основ'яненко Г. Ф. Вибрані твори / Г. Ф. Квітка-Основ'яненко. – К. : Дніпро, 1971. – 367 с. – (Шкільна бібліотека)
Примірки: всього: 5 – ЧЗ ЗАГАЛЬНА(1), НАУК. АБОНЕМЕНТ.(3), ЗБЕРІГАННЯ(1)
4. 8У1.3
К32
Квітка-Основ'яненко Г. Ф. Маруся. Конотопська відьма. Біографія письменника. Характеристика творчості. Стислий переказ творів. Аналіз текстів. Зразки учнівських творів : посібник для 9 класу / Г. Ф. Квітка-Основ'яненко. – Х. : Ранок, 2000. – 80 с. – (Літературна крамниця)
Примірки: всього:3 - ЧЗ ЗАГАЛЬНА(2), ЗБЕРІГ(1)
5. У1
К32
Квітка-Основ'яненко Г. Ф. Маруся: вибрані твори : для середнього шкільного віку / Г. Ф. Квітка-Основ'яненко. – К. : Веселка, 1978. – 196 с.
Примірки: всього:1 - НАУК. АБОНЕМЕНТ(1)
6. 8У(075.2)
Ч-84
Чудові пересмішники: Сатиричні твори класиків української літератури : навч. посібник / упоряд. і передм. А. А. Чічановського. – К. : Грамота, 2002. – 543 с. – (Ш-ка б-ка)
Примірки: всього:2 - ЗБЕРІГАННЯ(1), НАВЧ. ВІДДІЛ(1)

СТАТТІ З ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ

7. Бондар М. Довкола Григорія Квітки-Основ'яненка : твори українських прозаїків 30-х - початку 40-х років XIX ст. / М. Бондар // Слово і час. – 2017. – № 3. – С. 49-61
8. Буторіна Н. Національні мотиви у творчості Григорія Квітки-Основ'яненка / Н. Буторіна // Слово і час. – 2005. – №6. – С. 76-79.
9. Григорій Квітка-Основ'яненко (1778-1843) // Шкільний бібліотекар. – 2013. – № 7. – С. 2-3.
10. Григорій Федорович Квітка-Основ'яненко (1778-1843) // Шкільна бібліотека. – 2011. – № 4. – С. 45.
11. Карабович Т. Драматичні твори Квітки-Основ'яненка (1778-1843) / Т. Карабович // Рідна мова. – 2011. – № 15. – С. 17-19
12. Лімборський І. Сентименталізм в українській літературі / І. Лімборський //

- Бібліотечка "Дивослова". – 2016. – № 1. – С. 37-48
13. Чик Д. Pacatamente: християнська моральність жіночого образу в прозі Г. Квітки-Основ'яненка і С. Річардсона / Д. Чик // Наукові записки / ред. кол.: М. Ткачук, Р. Гром'як, О. Готов. – Тернопіль : ТНПУ, 2009. – Вип. 26. – С. 287-296
  14. Чопик Ростислав. Квітка-і Основ'яненко / Р. Чопик // Слово і час. – 2010. – № 4. – С. 46-56

ЕЛЕКТРОННІ ВИДАВАННЯ

15. Бібліотека української літератури : Електронна бібліотека: 136 Авторів. 898 Творів. [Біографії авторів], Ч. 2 : І-О [Список творів письменників. – (Золота скарбниця України)
Анотація: До електронної бібліотеки входять біографії та найвідоміші твори української літератури
Примірники: ЗЕІ. МЕРЕЖА БІБЛІОТЕКИ
16. Квітка-Основ'яненко Г. Маруся / Г. Квітка-Основ'яненко. – 44 с.
Примірники: ЗЕІ. МЕРЕЖА БІБЛІОТЕКИ

ІНТЕРНЕТ-ДЖЕРЕЛА

17. Григорій Квітка-Основ'яненко. Українська література в іменах. – URL: <https://www.youtube.com/watch?v=XlkaDVKetTg>
18. Григорій Квітка-Основ'яненко. Маруся. (УкрЛіб). – URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=1018>
19. Маруся. (УкрЛіб). – URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%83%D1%81%D1%8F_\(%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C_%D0%9A%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BA%D0%B8-%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%27%D1%8F%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%B0\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%83%D1%81%D1%8F_(%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C_%D0%9A%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BA%D0%B8-%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%27%D1%8F%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%B0))
20. Повість «Маруся» Квітки-Основ'яненка: аналіз та стислий виклад твору, цитатна характеристика персонажів. – URL: <https://navsi200.com/marusya/>
21. Маруся. Григорій Квітка-Основ'яненко. – URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Dpb5wMr7Qyg>
22. Цікаві факти з життя Григорія Квітки-Основ'яненка. – URL: <https://3oko.com.ua/tsikavi-fakty-z-zhyttia-hryhoriia-kvitky-osnov-ianenka/>